

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/136/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7520200004
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2025:7520200004.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Oľgy Mičietovej v spore žalobcov 1/ A. B., C. D., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, 2/ E. F., C. B., nar. XX.X.XXXX, bytom G. XX, 3/ H. C., C. B., nar. XX.X.XXXX, bytom I. XX, 4/ J. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, 5/ K. G., C. B., nar. XX.X.XXXX, bytom L. XX, 6. K. M., C. I., nar. X.X.XXXX, bytom M., N. X, 7/ K. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, 8/ D. O., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, 9/ N. M., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, XX/ K. M., nar. XX.X.XXXX, bytom M., J. XX, 11/ B. N., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XX, 12/ F. M., C. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, XX/ B. P., C. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom M., J. X, 14/ R. M., nar. X.X.XXXX, bytom C. XX, 15/ D. S., C. F., nar. XX.X.XXXX, bytom R., R. XX, 16/ P. J., C. F., nar. X.X.XXXX, bytom R., G. X, 17/ B. T., C. B., nar. X.X.XXXX, bytom P. – U. XX a 18/ R. B., nar. XX.X.XXXX, bytom V. XXX, žalobcovia 1/, 2/, 3/, 4/, 5/, 6/, 7/, 8/, 12/, 13/, 14/, 15/, 16/, 17/ a 18/ zastúpení JUDr. Martinou Gombosovou, advokátkou, so sídlom Košice, Floriánska 16, proti žalovanej Obci C., C. XX, XXX XX C., zast. JUDr. Jurajom Ferenčíkom, advokátom, so sídlom Košice, Krivá 23, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalovanej proti rozsudku K3-14C/1/2020-299 z 1.8.2024 Mestského súdu Košice

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

P r i z n á v a žalobcom 1/ - 8/ a 12/ - 18/ náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

V právnom vzťahu medzi žalobcami 9/ - 11/ a žalovanou stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Súd prvej inštancie (ďalej aj len „súd“) rozsudkom žalobe vyhovel a určil, že do dedičstva po poručiteľovi K. B., E. F. a W. M. patria parcely presne špecifikované vo výroku jeho rozhodnutia v podieloch uvedených vo výroku rozsudku a ďalším žalobcom určil vlastnícke právo k nehnuteľnostiam špecifikovaným vo výroku rozsudku v podieloch tam uvedených. Ďalším výrokom rozhodol, že žalobcovia majú voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Rozhodol takto o žalobe, ktorou sa pôvodní žalobcovia domáhali určenia, že sú vlastníckmi nehnuteľností presne vymedzených v petite žaloby. Skutkovo žalobu odôvodnili tým, že žalovaná obec si notárskou zápisnicou č. N 123/2010, Nz 13548/2010 z 24.3.2010 dala osvedčiť nadobudnutie vlastníckeho práva v podiele 1/1 k celku k KN-C parcelám v k.ú. C. spolu o výmere 38.530 m² vytvoreným geometrickým plánom č. 11/2010 z 24.3.2010, overeným 16.4.2010 z pôvodnej KN-E parcely č. 274, trvalý trávnatý porast o výmere 68.904 m², vedenej na LV č. XXX, v spoluvlastníctve podielnikov pozemkovej a lesnej spoločnosti Rankovce, vrátane žalobcov. Vyhlásenie pred notárom o vydržaní učinila vtedajšia starostka obce D. M. bez osobnej prítomnosti, ktorá bola zastúpená advokátom JUDr. Jurajom Ferenčíkom.

Po zápise vlastníckeho práva boli vytvorené na ploche parcel ďalšie parcely, ktoré sú v súčasnosti na samostatných listoch vlastníctva. Údajné majetkové vyporiadanie medzi obcou a pozemkovým spoločenstvom pred viac ako 10 rokmi malo podľa vyhlásenia obce založiť jej dobromyseľnú držbu, že jej pozemky patria. Žalobcovia mali za to, že skutočnosti uvádzané v listinách pripojených k vyhláseniu o vydržaní označené v notárskej zápisnici, nie sú spôsobilé preukázať vznik a trvanie dobromyseľnej držby. Skutočnosť, že na časti sporných pozemkov sa v čase osvedčenia vyhlásenia obce o vydržaní nachádzala rómska osada, nezakladá držbu obce vo vzťahu k týmto pozemkom. Obec mohla vedieť a vedela z dostupných verejných registrov, že pozemky vlastnícky patria členom pozemkového spoločenstva ako ich spoluvlastníkom a nie pozemkovému spoločenstvu. Rovnako mohla vedieť a vedela, že žiadne pozemkové spoločenstvo nie je oprávnené disponovať vlastníctvom svojich členov a nie je spôsobilé uzatvárať dohody o majetkovoprávnom vyporiadaní. Obec vydržaním nikdy nenadobudla do svojho vlastníctva sporné pozemky a nikdy sa nestala ich vlastníkom. Jediným prostriedkom nápravy stavu, keď nie sú ako vlastníci sporných pozemkov v katastri nehnuteľností zapísaní žalobcovia, je určovacia žaloba a jedine určením vlastníckeho práva súdnym rozhodnutím je možné dosiahnuť zmenu evidovaného stavu, na čom majú žalobcovia naliehavý právny záujem. Žalobcovia žalobu obmedzili na uplatnenie si svojho vlastníckeho práva len k pozemkom, ktoré sú toho času vedené vo vlastníctve žalovanej na LV č. X pre k.ú. C..

Uznesením sp. zn. 14C/1/2020-174 z 1.2.2023 súd pripustil, aby do konania na miesto pôvodného žalobcu 1/ K. B., nar. XX.X.XXXX, zomrelého XX.XX.XXXX, ako jeho dedičia vstúpili A. B., C. D., E. F., C. B., H. C., C. B., J. B. a K. G., C. B. (uznesenie Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 12D/740/2020-225). Pripustil, aby na miesto pôvodnej žalobkyne 5/ V. F., nar. XX.X.XXXX, zomrelej X.X.XXXX vstúpil B. F., nar. XX.X.XXXX (uznesenie Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 12D/41/2022). Na miesto pôvodného žalobcu 11/ E. F., nar. X.X.XXXX, zomrelého 22.10.2021, vstúpili D. S., C. F. a P. J., C. F. (uznesenie Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 12D/804/2021) a napokon na návrh žalobcov pripustil do konania na strane žalobcov vstup R. B., nar. XX.X.XXXX, s ktorým vstupom tento súhlasil (§ 80 ods. 1, 2, 3 CSP). Zároveň súd pripustil zmenu žaloby tak, že po žalobcoch, ktorí po začatí konania zomreli, patria pôvodne nimi žiadané nehnuteľnosti do vlastníctva do dedičstva po nich. Uznesením sp. zn. K3-14C/1/2020-200 z 30.10.2023 súd pripustil, aby do konania na miesto žalobcu B. F. (súd jeho vstup pripustil po úmrtí pôvodnej žalobkyne 5/), nar. XX.X.XXXX, zomrelého XX.X.XXXX, vstúpil N. M., nar. XX.X.XXXX (uznesenie Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 20D/117/2023).

Súd po aplikácii ust. § 137 písm. c/ CSP, § 123, § 124, § 126 ods. 1, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 131 ods. 1, § 132 ods. 1, 2, § 133 ods. 2, § 134 ods. 1, 4 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) dospel k záveru, že žalobcovia majú naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe, pretože sa domáhajú určenia, že sú vlastníkami nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľnosti zapísaný ako vlastník niekto iný. Súдне rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľnosti (§ 34 ods.2 Katastrálneho zákona) a žaloba o určenie vlastníckeho práva je spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty a ustálenie skutočných právnych vzťahov medzi účastníkmi. Pri riešení námietky žalovanej o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov súd dospel k záveru, že žalobcovia sú subjektami práva vyplývajúceho z hmotného práva a sú aktívne vecne legitímovaní z dôvodu, že každý zo spoluvlastníkov nehnuteľnosti a členov pozemkového spoločenstva, je oprávnený na podanie určovacej žaloby v predmetnom konaní a každý má samostatné právo na podanie určovacej žaloby. Námietku žalovanej o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcov vyhodnotil ako nedôvodnú. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 16C/264/2014 z 21.5.2018 v obdobnej veci, kde súd konštatoval, že vo veciach týkajúcich sa nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sa majú stať súčasťou spoločnej nehnuteľnosti, žalobu môžu podať samotní členovia spoločenstva a ich zákonným zástupcom v konaní je výbor pozemkového spoločenstva. S vyššie uvedenými tvrdeniami súdu v predmetnom rozsudku sa následne stotožnil aj Krajský súd Košiciach vo svojom rozsudku sp. zn. 9Co/153/2020 z 23.3.2022, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. K vecnej stránke posudzovaného sporu súd poukázal na to, že podľa predloženej notárskej zápisnice č. N 123/2010, ktorou notár osvedčil nadobudnutie vlastníckeho práva žalovanej k sporným parcelám, v tom čase bolo vedené spoluvlastníctvo spolupodielníkov pozemkového spoločenstva Rankovce a medzi obcou a pozemkovým spoločenstvom došlo k majetkovoprávnemu vyporiadaniu, podľa ktorého uvedené pozemky nadobudla obec Rankovce pred viac ako 10 rokmi a počínajúc od tohto obdobia sa obec považovala za vlastníčku pozemkov. Ďalej z nej vyplýva, že do držby pozemkov obec vstúpila najneskôr 1.1.2000, kedy jej začala plynúť 10 ročná vydržacia lehota, ktorá uplynula dňa 1.1.2010, kedy sa obec stala

vlastníčkou pozemkov zo zákona. Súd konštatoval, že po preštudovaní predmetnej zápisnice o vydržaní, nezistil na základe akého právneho titulu nadobudla žalovaná predmetné sporné pozemky, ktoré mala fakticky ovládať a mať panstvo nad vecou, čo v konaní žalovaná žiadnym spôsobom súdu nepreukázala. Zároveň súd nemal na základe predmetnej notárskej zápisnice preukázané, že by žalovaná sporné pozemky akýmkoľvek spôsobom užívala ako vlastné a nakladala s vecou ako vlastnou, keďže v konaní jednoznačne vyplynulo, že na predmetných pozemkov v tom čase sa nachádzala osada, ktorá podľa žalobcov nezakladá držbu žalovanej (obce), s čím sa súd v plnom rozsahu stotožnil. Rovnako sa stotožnil s tvrdeniami žalobcov, že žalovaná obec v tom čase mohla a mala vedieť z verejných registrov a zákonov vtedy platných, že predmetné sporné pozemky patria všetkým členom pozemkového spoločenstva ako ich spoluvlastníkom a nemôžu patriť pozemkovému spoločenstvu, ktoré zároveň nebolo oprávnené uzatvárať dohody o nich. Dospel preto k záveru, že držbu žalovanej k predmetným nehnuteľnostiam od 1.1.2000 nemožno považovať za dobromyseľnú (oprávnenú). Žalovanej nesvedčí žiaden oprávnený nadobúdací titul k predmetným pozemkom a pozemkové spoločenstvo v danom prípade nemalo oprávnenie (žiadne nevyplýva zo zákona) disponovať vlastníckym právom jeho členov. Pozemkové spoločenstvo nemalo oprávnenie disponovať alebo nejakým spôsobom nakladať s vlastníckym právom jeho členov, a preto nemohlo platne uzatvoriť dohodu o majetkovom vyporiadaní so žalovanou. Uvedená skutočnosť nemohla založiť ani dobromyseľnú (oprávnenú) držbu žalovanej k sporným pozemkom. Na základe uvedeného súd žalobe ako dôvodnej vyhovel.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP.

Rozsudok napadla včas podaným odvolaním žalovaná z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. a/, e/, f/ a h/ CSP, t.j. neboli splnené procesné podmienky, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu zamietne alebo napadnutý rozsudok zruší podľa § 389 ods. 1 písm. c/ CSP a podľa § 391 CSP zastavil konanie. Namietala, že súd síce konal o určovacej žalobe, avšak v odôvodnení rozsudku len zdôvodňoval neplatnosť notárskej zápisnice, na základe ktorej sa podľa ust. § 134 OZ stala žalovaná výlučnou vlastníčkou sporných nehnuteľností. Poukázala na to, že od začiatku konania namietala okrem iného aj skutočnosť, že žaloba nespĺňa náležitosti podľa § 137 CSP, lebo žalobcovia nepredložili a nedokladovali naliehavý právny záujem na podanej žalobe, aj keď tento je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby podľa § 137 písm. c/ CSP. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany práva žalobcov, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné súdne konanie. V danom prípade by po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého rozsudku muselo prebehnúť ďalšie súdne konanie, za účelom majetkoprávneho vysporiadania nehnuteľností špecifikovaných vo výroku napadnutého rozsudku v prospech tých fyzických osôb, ktoré na týchto pozemkoch majú umiestnené rodinné domy, a zároveň na ktorých sa nachádzajú inžinierske siete, vrátane prístupových komunikácií. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha, čiže v tomto prípade žalobcov. Určovací návrh nie je spravidla opodstatnený najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti a pri rozhodovaní o existencii naliehavého právneho záujmu musí súd posúdiť, či podaný určovací návrh je procesne prípustným nástrojom ochrany práva žalobcov a či po takomto rozhodnutí o určovacom návrhu nebudú musieť aj tak nasledovať iné konania, čo už v tomto prípade je jednoznačné ďalšie pokračovanie v rámci definitívneho majetkoprávneho vysporiadania predmetných pozemkov. Keďže žalobcovia neosvedčili a ani nemôžu osvedčiť svoj naliehavý právny záujem na nimi požadovanom určení, ide o samostatný a prvotný dôvod pre zamietnutie žaloby. Skutočnosť, že v danom prípade absentuje naliehavý právny záujem na podanej žalobe je možné zdôvodniť aj rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/153/2020 z 23.3.2022, potvrdzujúcim rozsudok Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 16C/264/2014-170 z 21.5.2018, ktorým súd zamietol žalobu Pozemkovej a lesnej spoločnosti Rankovce, pozemkové spoločenstvo, ktorou sa uvedený subjekt domáhal určenia vlastníckeho práva k tým istým nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto súdneho sporu, avšak s tým rozdielom, že žalobcami v napadnutom rozsudku sú fyzické osoby, ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností a ktorí sú zároveň členmi tohto pozemkového spoločenstva. V zmysle uvedených rozhodnutí nie je možné vysloviť neplatnosť právneho úkonu vykonaného notárom notárskou zápisnicou, v ktorej je pojaté osvedčenie o prehlásení žalovanej strany o nadobudnutí

vlastníckeho práva vydržaním, lebo takáto žaloba nemá oporu v príslušných právnych predpisoch. Zároveň podľa rozsudku odvolacieho súdu, môžu podať žalobu na určenie vlastníckeho práva len samotní členovia pozemkového spoločenstva a ich zákonným zástupcom v konaní by bol výbor pozemkového spoločenstva. Vo vyššie uvedených rozhodnutiach súdy taktiež skonštatovali, že žalobu podanú na určenie vlastníckeho práva k tým istým nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom napadnutého rozsudku, je nutné zamietnuť tiež pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe. Podotkla, že naliehavý právny záujem absentuje podľa predchádzajúcich súdnych konaní k tým istým nehnuteľnostiam, a to bez ohľadu na to, či tú žalobu podáva pozemkové spoločenstvo, alebo jeho členovia ako podieloví spoluvlastníci. Predovšetkým v rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/153/2020 je niekoľkokrát zdôraznené, že v prípade podania žaloby na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré sú uvedené vo výroku napadnutého rozsudku, absentuje naliehavý právny záujem žalobcov. Odvolateľka konštatovala, že uvedené rozsudky sa v plnom rozsahu vzťahujú aj na konanie, ktorého výsledkom je napadnutý rozsudok. Mala za to, že splnila podmienky všetky podmienky vydržania vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, na ktoré poukazoval súd prvej inštancie vo svojom rozsudku - fakticky ovládala nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom vydržania, nakladala s nimi ako s vlastnou vecou a správala sa k týmto pozemkom tak, ako by držiteľovi, čiže jej, vlastnícky patrili a bola v dobrej viere, že jej ako držiteľovi nehnuteľnosti patria. O predmetné pozemky sa starala, zabezpečila inžinierske siete na nich, nakoľko na nich bola rímska osada ešte v 70 rokoch minulého storočia. Žalobcovia a ich právni predchodcovia nikdy neprejavili záujem o predmetné pozemky, lebo tieto pozemky nikdy neslúžili pozemkovému spoločenstvu, ktorého sú členmi na účely poľnohospodárskej a lesnej výroby.

Žalobcovia 1/ až 8/ a 12/ až 18/ vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedli, že rozsudok súdu je správny a ani skutočnosti uvedené v odvolaní nie sú spôsobilé tento stav zvrátiť. Žalobcovia už v podanej žalobe ozrejmili, na čom zakladajú svoj nárok a čo tvorí právny základ ich žaloby. Mali za to, že v konaní preukázali naliehavý právny záujem na podanej žalobe. Rozsudok Okresného súdu Košice - okolie sp.zn. 16C/264/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu sp.zn. 9Co/153/2020, na ktorý poukazovala žalovaná už v priebehu konania a aj v podanom odvolaní, nesvedčí v prospech argumentácie žalovanej o neexistencii naliehavého právneho záujmu, ale svedčí naopak v prospech žalobcov, pretože v žalovanou uvádzanom konaní ako žalobca vystupovala Pozemková a lesná spoločnosť Rankovce a žaloba bola zamietnutá z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu a z nej vyplývajúcej neexistencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. V tomto prejednávacom prípade žalobcom nebola Pozemková a lesná spoločnosť Rankovce, ale fyzické osoby, ktorým pred osvedčením vyhlásenia obce o vydržaní svedčilo vlastnícke právo k sporným pozemkom, resp. ich právni nástupcovia. Osvedčenie vyhlásenia o vydržaní notárskou zápisnicou č. 123/2010, Nz 13548/2010 z 24.3.2010 navyše neobsahovalo vyhlásenie žiadnej z týchto osôb, hoci podľa ustanovenia § 63 písmeno a/ bod 1 Notárskeho poriadku vo vtedy platnom znení malo byť predložené. Notárska zápisnica mala obsahovať: vyjadrenia osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti alebo právo zodpovedajúce

vecnému bremenu, alebo ich právnych nástupcov, ak sú tieto osoby známe, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva alebo práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výhrady. Žalovanou namietaná skutočnosť, že žaloba nepredstavovala „vhodný, účinný a správne zvolený procesný nástroj ochrany práva žalobcov“, pretože po právoplatnosti rozsudku, ktorým by sa žalobe vyhovel, by muselo dôjsť k majetkoprávnemu vysporiadaniu v prospech fyzických osôb, ktoré majú na pozemkoch umiestnené rodinné domy, uviedli, že uvedené skutočnosti nemôžu byť dôvodom na neposkytnutie ochrany vlastníckeho práva, najmä ak obec Rankovce ako žalovaná mohla vedieť a aj vedela, že v čase osvedčenia vyhlásenia obce o vydržaní ako aj v čase tomu predchádzajúcom, sa na časti pozemkov nachádzala rímska osada, ktorá vznikla spontánnym záberom časti sporných pozemkov obyvateľmi osady umiestnením obydľí na tejto ploche bez akéhokoľvek právneho vzťahu k týmto pozemkom a bez udelenia skutočného či domnelého súhlasu k takémuto faktickému záberu zo strany kohokoľvek - vlastníkov pozemkov, obce či iného subjektu oprávneného k užívaniu pozemkov. Zamietnutie žaloby z týchto žalovanými uvádzaných dôvodov by bolo v rozpore so zásadou spravodlivého usporiadania vzťahov medzi sporovými stranami.

Žalovaná reagovala vyjadrením, v ktorom zotrvala na všetkých skutočnostiach uvedených v odvolaní. Zo strany žalobcov nemôže byť predložený a dokladovaný naliehavý právny záujem aj preto, lebo žalovaná v čase od nadobudnutia vlastníckeho práva na základe notárskej zápisnice vynaložila značné investície, ktoré zhodnotili cenu predmetných pozemkov, keďže bola v dobrej viere a v domnení, že sa jedná o jej

výlučné vlastníctvo, ktoré po rozdelení geometrickým plánom mali nadobudnúť jednotliví stavebníci, nakoľko už v tom čase sa na dotknutých nehnuteľnostiach nachádzali rodinné domy rómskych občanov. Práve z dôvodov, že sa jednalo o hmotné zabezpečenie rómskej komunity v obci, boli obci poskytnuté finančné prostriedky z rôznych fondov a tieto žalovaná investovala predovšetkým do vybudovania inžinierskych sietí, ciest, aby rómski občania mohli jednak legalizovať už existujúce stavby a taktiež, aby mohli realizovať výstavbu nových rodinných domov pre zlepšenie ich životnej úrovne. Za týmto účelom žalovaná strana zabezpečila štúdiu, týkajúcu sa lokality v ktorej sa nachádzajú aj pozemky dotknuté určovacou žalobou, čím jasne preukázala, že v prípade pozemkov, ktoré boli predmetom vydržania sa nejedná o pôvodné kultúry, ale sa jedná o zastavané plochy rodinných domov, pričom na zástavbu predmetnej lokality poskytla ETP Slovensko mikropôžičku vo výške 6.500 € pre stavebníka, ktorý si zabezpečil výstavbu nízko nákladových domov na vlastné náklady.

Žalobcovia 1/ až 8/ a 12/ až 18/ v následnom vyjadrení zotrvali na skôr uvedených skutočnostiach. Pokiaľ ide o nadobúdací titul žalovanej, na základe ktorej bola zapísaná ako vlastníčka do katastra nehnuteľností, od počiatku poukazovali na neexistenciu nielenže oprávnenej a dobromyseľnej držby, ale akejkolvek držby veci užívať ako vlastnú. Zopakovali, že okrem toho neboli splnené podmienky pre vydanie osvedčenia o vydržaní tiež pre absenciu vyjadrenia osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľností preukazuje vlastnícke právo k nehnuteľnosti (§ 63 písmeno a/ bod 1 zákona č. 323/1992 Zb. Notárskeho poriadku vo vtedy platnom znení). Nakoľko však na základe takto vydaného notárskeho zápisu došlo k zápisu žalovanej ako vlastníčky nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností, mohla od zápisu žalovanej ako vlastníčky začať plynúť nová 10 ročná lehota pre vydržanie práve na základe vyššie uvedenej notárskej zápisnice ako nadobúdacieho titulu. Touto skutočnosťou je tiež preukázaný naliehavý právny záujem žalobcov na určovacej žalobe a je tiež zrejmé, že žalobcovia preukázateľne podali žalobu skôr, než táto doba uplynula. Nehnuteľnosti, nachádzajúce sa na pozemkoch, ktoré sú predmetom tohoto súdneho konania sú tzv. čierne stavby a vlastníci takýchto stavieb nepoživajú právnu ochranu. Pokiaľ ide o žalovanou uvádzané inžinierske siete, či prístupové komunikácie, ktoré sú samostatnými stavbami, ako je zrejmé z celého konania, obec nikdy nebola držiteľom veci, už vôbec nie oprávneným a dobromyseľným, a preto nemôže požívať právnu ochranu na úkor skutočných vlastníkov. Ak v prípade vyhovorení žalobe nastane stav, že vlastníkom pozemkov zapísaným v katastri nehnuteľností budú žalobcovia a prístupové komunikácie budú vlastníctvom obce, jednalo by sa o právne riešiteľný vcelku obvyklý stav v mnohých obciach na Slovensku, ktorý určite nemôže byť dôvodom, aby sa žalobcom neposkytla právna ochrana. Z vyjadrenia žalovanej je zrejmé, čo bolo od počiatku jej skutočným zámerom - hmotné zabezpečenie menšinovej komunity, osady, ktorá vznikla spontánnym záberom časti sporných pozemkov obyvateľmi osady umiestnením obydlí na tejto ploche, bez akéhokoľvek právneho vzťahu k týmto pozemkom a bez udelenia súhlasu s umiestnením obydlí na tejto ploche, bez akéhokoľvek právneho vzťahu k týmto pozemkom a bez udelenia súhlasu skutočného či domnelého vlastníka k takémuto faktickému záberu zo strany kohokoľvek - vlastníkov pozemkov, obce či iného subjektu oprávneného k užívaniu pozemkov. Takéto hmotné zabezpečenie malo nastať neoprávneným odňatím pozemkov skutočným vlastníkom a na ich úkor.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 a contrario CSP, v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP, z hľadiska odvolaním uplatnených odvolacích dôvodov, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je nedôvodné. Rozsudok vo veci samej bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 18.12.2025 o 9.45 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 210, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

Žalobcovia namietali odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a/, e/, f/ a h/ CSP.

Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a/ CSP je naplnený vtedy, ak súd konal napriek tomu, že neboli splnené procesné podmienky, t.j. podmienky, za ktorých súd môže konať a rozhodovať. Pri tomto odvolacom dôvode ide o vecné procesné podmienky (kvalifikovaný spôsob začatia konania, t.j. v sporovom konaní žaloba, splnenie poplatkovej povinnosti), podmienky na strane súdu (právomoc, príslušnosť), procesné podmienky na strane účastníkov (procesná subjektivita, procesná spôsobilosť,

prípadné povinné zastúpenie advokátom) a tzv. negatívne procesné podmienky (prekážka začatého konania, prekážka rozsúdenej veci).

Naplnenie odvolacieho dôvodu podľa ust. § 365 ods. 1 písm. e/ CSP predpokladá, že strana navrhla dôkaz, ktorý bol spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť pre rozhodnutie vo veci samej a súd ho nevykonal. Je potrebné uviesť, že súd nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy stranami sporu. Nevykoná najmä dôkazy na preukázanie skutočností, ktoré z hľadiska hmotného práva nie sú významné a dôkazy nadbytočné, t.j. ku skutkovým okolnostiam, ktoré už boli preukázané iným spôsobom alebo sú založené na zhodnom tvrdení strán. Tento odvolací dôvod súvisí s vyhodnotením potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania. Neúplné zistenie skutkového stavu je odvolacím dôvodom len za predpokladu, že príčinou neúplných skutkových zistení bola okolnosť, že súd prvej inštancie nevykonal stranou navrhnutý dôkaz, spôsobilý preukázať právne významnú skutočnosť, avšak iba samotná okolnosť, že nevykonal dôkazy stranami navrhnuté, nemôže byť v sporovom konaní spôsobilým odvolacím dôvodom.

Odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie vec posúdil po právnej stránke, a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 ods. 1 CSP a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy len skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov účastníkov nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvého stupňa založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov účastníkov, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 191 a nasl. CSP.

K odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

Odvolací súd po preskúmaní rozsudku, konania jemu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu v rozsahu odvolacích námietok (§ 379 ods. 1, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel k záveru, že odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. a/ a e/ CSP boli uplatnené len formálne, bez vecného odôvodnenia a pokiaľ ide o ďalšie odvolacie dôvody, súd prvej inštancie zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom pre vyhlásenie rozsudku, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, vec správne právne posúdil a tieto odvolacie dôvody v prejednávanej veci nie sú preukázané.

V intenciách odvolaní vymezeného zamerania odvolacieho prieskumu sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP konštatuje, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje za vecne správne (§ 387 ods. 1 CSP), a úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá CSP).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07).

Je potrebné zdôrazniť, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový

a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Judikatúra aj právna veda zhodne považuje určovaciu žalobu za procesný inštitút, ktorého účelom je odstrániť neistotu v právnych vzťahoch. Poskytovať súdnu ochranu v podobe určovacieho rozsudku je možné len v prípade, keď je strana skutočne v stave právnej neistoty, pretože len vtedy určovací rozsudok skutočne potrebuje. Na identifikáciu toho, či je potreba určovacieho rozsudku skutočná, slúži inštitút nalievavého právneho záujmu. Jeho účelom je zabezpečiť, aby bola súdna ochrana poskytovaná rozumne, t. j. aby súdy neboli zaťažované nepotrebnými žalobami, a tiež, aby ani žalovaní neboli vystavení zbytočným súdnym sporom. Naliehavý právny záujem je tak akýmsi procesným filtrom, ktorý eliminuje žaloby, ktoré nesledujú odstránenie právnej neistoty. Predpokladom úspešnosti žaloby o určenie, či tu právo je alebo nie je, je to, že účastníci majú vecnú legitímáciu, a že žalobca má na určenie nalievavý právny záujem. O nalievavý právny záujem môže zásadne ísť iba vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia, že právny vzťah alebo právo existuje, bolo buď ohrozené právo žalobcu, alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým (R 17/1972). To znamená, že u žalobcu musí ísť buď o právny vzťah (právo) už existujúce (aspoň v dobe vydania rozhodnutia), alebo o takú jeho procesnú, prípadne hmotnoprávnu situáciu, v ktorej by objektívne v už existujúcom právnom vzťahu mohol byť ohrozený, prípadne pre svoje neisté postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme. Rozhodnutie o takomto určení musí deklarovať existenciu právneho vzťahu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia podľa § 217 ods. 1 CSP.

Súdna prax sa ustálila jednoznačne v názore, že nalievavý právny záujem a vecná legitímácia sú úzko prepojené, ale zároveň sa jedná o dve rôzne podmienky úspešnosti určovacích žalôb.

Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva. Vecne legitimovaným je ten, kto je subjektom hmotnoprávneho vzťahu, o ktorom sa v procese rozhoduje. Pasívne legitimovanou stranou v spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je ten, kto je zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník, ak sa nepreukáže opak (§ 70 ods. 1 Katastrálneho zákona).

Žalobcovia sa v konaní domáhali určenia svojho vlastníckeho práva, resp. že nehnuteľnosti patria do dedičstva, určovacou žalobou podľa § 137 písm. c/ CSP, podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie, ak je na tom nalievavý právny záujem. Cieľom určovacieho petitu je poskytnutie preventívnej ochrany za súčasného splnenia zákonom požadovanej podmienky preukázania nalievavosti právneho záujmu na určení tohto práva. Na vznik právneho záujmu žalobcu na určení stačí také správanie žalovaného, ktoré svedčí o jeho úmysle porušiť právo žalobcu, resp. spôsobiť mu ujmu na jeho právnom postavení.

„Naliehavý právny záujem je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť; nie je pritom rozhodujúce, ako táto neistota vznikla.“ Vo všeobecnosti platí, že nalievavý právny záujem je daný predovšetkým tam, kde by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo kde by sa bez tohto určenia stalo právne postavenie žalobcu neistým, pričom žaloba o určenie nie je spravidla opodstatnená tam, kde je možné žalovať na splnenie povinnosti“ uvádza sa v uzneseniach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 56/2009, 4 Cdo 49/2003.

V posudzovanej veci súd prvej inštancie správne uzavrel, že žalobcovia na podanej žalobe majú nalievavý právny záujem, pretože rozsudok vydaný v ich prospech odstráni stav ich právnej neistoty a za situácie, že ako vlastníčka nehnuteľnosti je v katastri nehnuteľností zapísaná žalovaná, nemajú iný právny prostriedok, ako sa domôcť nápravy, pretože v danej veci len súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (§ 36a ods. 2 katastrálneho zákona). Podaná určovacia žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý rieši vzťah sporových strán a môže vytvoriť pevný základ pre ich usporiadanie.

Pri určovacej žalobe je pasívne legitimovanou osobou taká osoba, ktorej vlastnícke právo je zapísané v katastri nehnuteľností k sporným parcelám. V posudzovanej veci je to podľa predloženého aktuálneho listu vlastníctva žalovaná, ktorej pasívna legitimácia je takto v konaní preukázaná.

Aktívnou vecnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), respektíve mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitimácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Žalobcovia sa domáhali určenia svojho vlastníckeho práva, resp. práva, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po ich právnych predchodcoch, len k svojim spoluvlastníckym podielom na konkrétne vymedzených nehnuteľnostiach, ktoré sú v súčasnosti zapísané v katastri v prospech vlastníctva žalovanej a ktoré podľa výpisu z listu vlastníctva č. X pre obec Rankovce, k.ú. C. nie sú spoločnou nehnuteľnosťou. Medzi žalobcami a ostatnými spoluvlastníkmi sporných nehnuteľností v prípade určovacej žaloby nevzniká nútené nerozlučné spoločenstvo, pretože žalobcovia sa nedomáhajú vyporiadania celej nehnuteľnosti vo svoj prospech, ale vlastnícke právo žiadajú určiť len k svojmu vymedzenému podielu na nehnuteľnosti. Preto žalobcovia sú aktívne legitimovaní na podanie určovacej žaloby k spoluvlastníckym podielom v zmysle pôvodného listu vlastníctva, ktorý tvorí obsah spisu.

Obec Rankovce nadobudla vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam na základe notárskej zápisnice osvedčujúcej jej prehlásenie o nadobudnutí vlastníctva k nehnuteľnostiam v nej konkretizovaným na základe vydržania podľa § 63 zákona č. 323/1992 Zb. išlo o osvedčenie nadobudnutie vlastníckeho práva v podiele 1/1 k celku k KN-C parcelám v k.ú. C. spolu o výmere 38.530 m² vytvoreným geometrickým plánom č. 11/2010 zo dňa 24.3.2010, overeným 16.4.2010 z pôvodnej KN-E parcely č. 274, trvalý trávnatý porast o výmere 68.904 m², vedenej na LV č. XXX, v spoluvlastníctve podielnikov pozemkovej a lesnej spoločnosti Rankovce, vrátane žalobcov. Majetkové vyporiadanie medzi obcou a pozemkovým spoločenstvom pred viac ako 10 rokmi malo podľa vyhlásenia obce založiť jej dobromyseľnú držbu, že pozemky jej patria.

Žalovaná v súvislosti s touto notárskou zápisnicou a na potvrdenie svojej argumentačnej línie, odkazovala na rozsudok Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 16C/264/2014-170 z 21.5.2018, ktorým súd zamietol žalobu Pozemkovej a lesnej spoločnosti Rankovce proti žalovanej obci Rankovce, o určenie neplatnosti právneho úkonu vykonaného notárskou zápisnicou a o určenie vlastníckeho práva a na rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/153/2020 z 23.3.2022, ktorým bol tento zamietavý rozsudok potvrdený. Odvolací súd v tejto súvislosti uvádza, že k zamietnutiu žaloby v označenej veci došlo z dôvodu nedostatku aktívnej vecnej legitimácie na strane žalobcu, keď Pozemková a lesná spoločnosť Rankovce nebola nositeľom hmotných práv, ktorých sa v konaní domáhala a z tohto dôvodu – teda len pre jej nedostatok aktívnej legitimácie, nemohla mať na žalobe naliehavý právny záujem.

Vo veci prejednávanej v tomto odvolacom konaní o takýto prípad nejde. Ako je už vyššie uvedené, žalobcovia sú aktívne legitimovaní na podanie žaloby o určenie svojho vlastníckeho práva a žaloby, že vec patrí do dedičstva, a na takejto žalobe majú naliehavý právny záujem, lebo žiadnym iným spôsobom nemôžu dosiahnuť zápis svojich spoluvlastníckych práv k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností. Tvrdenie žalovanej, že aktívna legitimácia a naliehavý právny záujem na podanej žalobe už boli vyriešené vyššie označenými konaniami (sp. zn. 16C/264/2014 a sp. zn. 9Co/153/2020), je preto zavádzajúce, alebo ide o nepochopenie obsahu uvedených rozhodnutí a o ich účelovo nesprávnu interpretáciu.

K argumentácii žalovanej, že v zmysle uvedených rozsudkov nie je možné vysloviť neplatnosť právneho úkonu vykonaného notárom notárskou zápisnicou, v ktorej je pojaté osvedčenie o prehlásení žalovanej strany o nadobudnutí vlastníckeho práva vydržaním, lebo takáto žaloba nemá oporu v príslušných právnych predpisoch, odvolací súd zdôrazňuje, že predmetom tohto konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. V ňom súd prvej inštancie správne ako predbežnú (prejudiciálnu) otázku skúmal, či žalovaná skutočne mohla splniť podmienky pre vydržanie nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto konania podľa osvedčenia vyplývajúceho z notárskej zápisnice N 123/2010, Nz 13548/2010, NCRis 13785/2010 z 21.4.2010 spôsobom, ktorý vyplýva z uvedenej notárskej zápisnice. Preto skutočnosti uvádzané v odvolaní, ktorými žalovaná vytyka súdu prvej inštancie, že v jednotlivých bodoch odôvodnenia rozsudku len zdôvodňoval neplatnosť notárskej zápisnice sú irelevantné, lebo sú

neposudzoval samotnú ne/platnosť notárskej zápisnice, ale skúmal skutočnosti nasvedčujúce tomu, či zo strany žalovanej boli splnené všetky zákonné podmienky pre vydržanie nehnuteľností, na základe ktorých mohlo byť osvedčené jej vlastnícke právo k nehnuteľnostiam.

Súd teda musí skúmať, či na strane žalovanej boli splnené všetky zákonné podmienky nadobudnutia vlastníctva nehnuteľnosti vydržaním a či boli odstránené pochybnosti o oprávnenej držbe. S existenciou týchto predpokladov sa bolo treba zaoberať tak pred notárskou zápisnicou osvedčeného vyhlásenia o vydržaní nehnuteľností vzhľadom na skutočnosti v nej uvedené, týkajúce sa predchádzajúcich spolu/vlastníkov, ako aj po vydaní osvedčenia. Podstatou činnosti notára pri vydávaní osvedčenia, na rozdiel od spisovania právnych úkonov, je len zaznamenať dej, ktorý sa pred ním odohráva. Pred vydaním osvedčenia notár nezasahuje do deja, účastníkov nepoučuje na to, či obsah nastávajúcej skutočnosti alebo urobeného vyhlásenia je v súlade so zákonom. Rovnako tak ani nezodpovedá za to, či sa pred ním urobené vyhlásenie neprieči zákonu. Už samotné vedomie účastníka o tom, že notár na jeho žiadosť uskutočňuje záznam o ním tvrdených skutočnostiach, by ho malo viesť k tomu, aby ním realizované vyhlásenie zodpovedalo právnym predpisom. Význam osvedčenia spočíva v tom, že príslušná notárska zápisnica je dôkazom o tom, že úkon bol vykonaný, akým spôsobom a kedy sa tak stalo. Pravdivosť toho, čo sa osvedčuje platí dovtedy, kým nie je preukázaný opak (v súvislosti s verejnou povahou listín, ktorú má aj notárska zápisnica, porovnaj § 205 CSP). V prípade zápisu vlastníckeho práva záznamom na základe notárskej zápisnice o vydržaní je formou ochrany dotknutého (dovtedy v evidencii nehnuteľností zapísaného) vlastníka podanie žaloby o určenie svojho vlastníckeho práva, resp. o určenie nevlastníctva žalovaných. Otázka naplnenia podmienok vydržania uvedená v osvedčení sa posudzuje len ako predbežná otázka, nie teda (relatívna) neplatnosť ich úkonu (prehlásenia) pojatého do notárskej zápisnice alebo úkonu notára. Vzhľadom na povahu osvedčenia vydávaného notárom a zo samotnej podstaty činnosti notára, spočívajúcej v osvedčovaní právne významných skutočností je zrejmé, že žaloba o neplatnosť osvedčenia vydaného notárom neprichádza do úvahy. Notársky poriadok preto ani nemá osobitné ustanovenie, ktoré by umožňovalo osobe, tvrdiacej o sebe, že bola vydaným osvedčením dotknutá na právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť osvedčenia. Rovnako ani hmotné právo nemá zákonné ustanovenie, ktoré by umožňovalo dotknutej osobe domáhať sa neplatnosti osvedčenia vydaného notárom. V hmotnom práve sa nachádzajú len zákonné ustanovenia, ktoré upravujú platnosť právneho úkonu. Uvedené však neznamena, žeby nebolo možné zaoberať sa správnosťou a úplnosťou notárskych zápisníc ako prejudiciálnou otázkou.

Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona (§ 129 a § 134 Občianskeho zákonníka), ktoré vzniká splnením zákonom požadovaných predpokladov. Musí ísť o spôsobilý predmet vydržania (predmetom vydržania môže byť každá vec, ktorá môže byť predmetom vlastníctva), držba musí byť oprávnená t. j. musí ísť o faktické ovládanie veci alebo vykonanie práva, musí ísť o vôľu nakladať s vecou alebo s právom ako so svojim a musí byť dobrá viera, že oprávnenému držiteľovi patrí vec (alebo právo) a držba musí byť nepretržitá počas celej zákonom stanovenej doby, do zákonom stanovenej doby sa započítava aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca (u nehnuteľných vecí je vydržacia doba desaťročná). Subjektom vydržania môže byť tak fyzická ako aj právnická osoba.

Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska, t. j., či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod (titulus putativus), teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí (rozhodnutie najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/287/2006). Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018).

Vlastnícke právo titulom vydržania mohol oprávnený držiteľ nadobudnúť aj v zmysle zákona č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti v znení neskorších predpisov formou notárskej zápisnice. Podľa § 63 tohto zákona osvedčenie o vydržaní vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam sa vydáva formou notárskej zápisnice. Notárska zápisnica musí obsahovať vyhlásenie účastníka o splnení podmienok podľa osobitného predpisu (§ 134 Občianskeho zákonníka), najmä okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby, trvanie a nepretržitosť držby. K vyhláseniu účastník dokladá vyhlásenie osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľnosti preukazuje vlastnícke právo, alebo ich právnych nástupcov, ak sú tieto osoby známe, vyhlásenie o tom, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva výhrady (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2 M Cdo20/2007 zo 16.12.2008). Takéto osvedčenie vydané notárom, za predpokladu, že obsahuje všetky uvedené náležitosti, má povahu verejnej listiny, so všetkými z toho vyplývajúcimi právnymi dôsledkami (§ 205 CSP, § 36 zákona č. 162/1995 Z. z.). Notár pritom nedozerá na to, či obsah urobeného vyhlásenia je v súlade so zákonom, čo ale neznamená, že to tak nemá byť.

Žalovaná tvrdí, že predmet sporu jej vlastnícky patrí, lebo ako uviedla do notárskej zápisnice, medzi obcou a Pozemkovým spoločenstvom došlo k majetkoprávnemu vyporiadaniu, podľa ktorého pozemky nadobudla obec Rankovce a k tomuto vyporiadaniu malo dôjsť pred viac ako 10 rokmi a od tohto obdobia sa obec považuje za vlastníčku pozemkov, do držby vstúpila najneskôr 1.1.2000, kedy jej začala plynúť 10 ročná vydržacia lehota a účinky vydržania s vlastníckymi následkami nastali dňa 1.1.2010.

Z vyššie označenej notárskej zápisnice vyplýva tiež, že pozemky, ktoré mala obec nadobudnúť vydržaním, sú vedené ako spoluvlastníctvo spolupodielnikov Pozemkového spoločenstva Rankovce, t.j. ich vlastníkami, resp. spoluvlastníkmi boli jednotlivé fyzické osoby, ktoré boli zapísané v katastri nehnuteľností. Z ust. § 63 z. č. 323/ 1992 Zb. jednoznačne vyplýva, že k vyhláseniu účastník dokladá vyhlásenie osôb, ktorým posledný zápis v katastri nehnuteľnosti preukazuje vlastnícke právo, alebo ich právnych nástupcov, ak sú tieto osoby známe, vyhlásenie o tom, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva výhrady. Žalovaná v priebehu tohto konania nepredložila dôkaz, že takýmto vyhlásením spoluvlastníkov nehnuteľností, zapísaných v katastri nehnuteľností v danom čase disponovala a predložila ho notárovi. Zákon č. 323/1992 Zb. nepredpokladá, že vyhlásenie vlastníkov môže byť nahradené dokladom, ktoré by vydala iná osoba ako vlastníci bez riadneho splnomocnenia, ktorým by takúto inú osobu vlastníci poverili výslovnou na tento úkon.

Ani v konaní pred notárom, ani v konaní pred súdom, neboli objasnené skutočnosti o obsahu a spôsobe majetkoprávného vysporiadania medzi obcou (žalovanou) a pozemkovým spoločenstvom, ku ktorému podľa notárskej zápisnice malo dôjsť pred viac ako 10 rokmi pred spísaním notárskej zápisnice osvedčujúcej vlastnícke právo obce a už vôbec nie o spôsobe vysporiadania sa jednotlivými spoluvlastníkmi nehnuteľností. Nebolo ozrejmene, či o tomto údajnom majetkoprávnom vyporiadaní existuje písomný dokument, či vlastníkom nehnuteľností bola poskytnutá obcou nejaká finančná náhrada, kedy a akým spôsobom, kto rozhodol o jej výške, či vôbec samotní vlastníci nehnuteľností mali vedomosť o tom, že v ich mene o vyporiadaní ich pozemkov koná pozemkové spoločenstvo a pod. Vlastníci nehnuteľností boli známi, zapísaní v katastri nehnuteľností, napriek tomu neboli vyzvaní k vyhláseniu o tom, že nemajú k vzniku vlastníckeho práva obce výhrady.

V konaní nebolo žiadnym spôsobom preukázané, či už listinnými dôkazmi, alebo svedeckou výpoveďou, že žalovaná mala nejaký relevantný titul, na základe ktorého sa mohla dôvodne domnievať, že sa skutočne stala vlastníčkou sporných nehnuteľností a to ani v tom prípade, ak ich aj nejakým spôsobom užívala, ako tvrdila žalovaná v rámci svojej obrany. Chýbala jej k tomu dobromyseľnosť, lebo vedela, že pozemky jej nepatria, ale vlastnícky patria spolupodielnikom pozemkového spoločenstva, čo vyplýva aj z potvrdenia vydaného samotnou obcou dňa 29.3.2010. Z obsahu spisu tiež vyplýva, že pozemky nevyužívala samotná obec, ale v podstate rómski občania, ktorí si na nich postavili čierne stavby a nič na veci nemení, že obec na niektorých pozemkoch vybuďovala inžinierske siete. Všetky tieto skutočnosti sú jednoznačne v neprospech žalovanej a nepreukazujú vydržanie predmetu sporu, ale naopak, vyvolávajú o ňom oprávnené a dôvodné pochybnosti.

V okolnostiach konkrétne posudzovanej veci súd odvolací súd nevzhliadol žiaden objektívny dôvod, z ktorého by sa žalovaná, pri vynaložení náležitej opatrnosti, ktorá by sa mohla očakávať od hocijakej inej osoby v jej postavení, mohla jednoznačne, nesporne, bez akýchkoľvek pochybností a otázok, skutočne domnievať, že pozemok nadobudla poctivým, otázky nevzbudzujúcim spôsobom. Oprávnená držba sa

nemôže zakladať na takom omyle držiteľa, ktorému sa mohol pri normálnej opatrnosti vyhnúť. V konaní žalovaná nepredložila nič, čo by svedčilo o jej dobromyseľnosti (nielen pri nadobudnutí vlastníctva ale aj neskôr), že je skutočne vlastníčkou predmetu sporu. Nepreukázala žiadny relevantný titul nadobudnutia vlastníckeho práva, resp. spoluvlastníckeho podielu k predmetu sporu a na druhej strane v konaní nebol zistený a žalovanou preukázaný žiaden relevantný právny titul, ktorý by viedol k strate vlastníckych práv žalobcov k sporným parcelám.

V kontexte vyššie uvedeného odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že žalovanou nebolo preukázané splnenie podmienok pre vydržanie a tým ani pre vydanie notárskeho osvedčenia o vlastníctve pozemkov obcou, a preto odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bolo vyhovené žalobe žalobcov o určenie vlastníckeho práva, resp. o určenie do dedičstva.

Základom potvrdzujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu bola právna úprava obsiahnutá v ust. § 387 ods. 2 CSP v spojení s uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 350/2009 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 170/2005, v intenciách ktorých pri potvrdení rozhodnutia okresného súdu nie je potrebné, aby krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku zopakoval tie závery napadnutého rozsudku okresného súdu, s ktorými sa stotožňuje, pretože odôvodnenia a rozhodnutia prvoinštančného súdu a odvolacieho súdu tvoria jeden celok (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), a preto postačuje len odkázať cez § 387 ods. 2 CSP na odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom rozsudku.

V súvislosti s prejavom nespokojnosti s preskúmaným rozsudkom zo strany žalovanej odvolací súd poukazuje na stabilnú rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR, podľa ktorej nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (napr. II. ÚS 4/97, II. ÚS 3/97). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05, I. ÚS 140/2017).

V sporovom konaní, o aké ide aj v prejednávanej veci, platí v súvislosti s náhradou trov konania zásada úspechu vo veci, t.j. strany, ktoré viedli spor, konajú na „vlastné nebezpečenstvo“ a nesú tak zodpovednosť za výsledok sporu. Úspech v konaní treba chápať v závislosti od výsledku súdneho sporu, pričom pod úspechom treba rozumieť úspech v zmysle procesného výsledku. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred súdom je poskytnúť úspešnej strane sporu alebo strane, ktorej to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred súdom. Táto zásada má význam okrem iného aj význam výchovný, a to, že zdržiava strany od ľahkomyseľného vedenia, resp. vyvolania sporu. Vychádzajúc zo zásady úspechu v sporovom konaní, je namieste, aby strana, ktorá v spore so svojím nárokom zvíťazila, dostala ňou vynaložené trovy nahradené od protistrany. Strane, ktorá nebola úspešná v konaní, potom vzniká povinnosť nahradiť trovy konania strane v konaní úspešnej. V tejto konkrétnej veci mali v odvolacom konaní plný úspech žalobcovia, preto im odvolací súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V právnom vzťahu medzi žalobcami 9/ - 11/ a žalovanou, žalobcom v odvolacom konaní žiadne preukázateľné trovy nevznikli, preto odvolací súd stranám náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).